

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 13 lipca 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 17747
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17747 Państwa posłów na Sejm RP: Pani Iwony Małgorzaty Krawczyk, Pana Marka Jana Chmielewskiego, Pana Łukasza Horbatowskiego, proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Pyt. nr 1 i 2

Proszę o przedstawienie wysokości dotacji celowych przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w latach 2020– 2025, z podziałem na gminy, powiaty i województwa, wraz ze wskazaniem dynamiki zmian w poszczególnych latach.

Stosownie do postanowień art. 122 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ (dalej: ufp) w załącznikach do ustawy budżetowej zamieszcza się zestawienie zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami wraz z planowanymi kwotami w podziale na poszczególnych dysponentów, przy czym w zakresie wojewodów – zbiorczo dla całej cz. 85/00 – Województwa. Odpowiednio w sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za dany rok prezentowane są kwoty

przekazane jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami.

Niezależnie, przedstawiam poniżej dane we wnioskowanym okresie wraz z dynamiką r/r (kwotowo oraz procentowo).

lata	GMINY			POWIATY			WOJEWÓDZTWA		
	tys. zł		%	tys. zł		%	tys. zł		%
	środki	różnica r/r		środki	różnica r/r		środki	różnica r/r	
2020	57 655 249	x	x	5 417 265	x	x	625 698	x	x
2021	56 542 882	-1 112 367	-1,93%	5 573 780	156 515	2,89%	933 573	307 875	49,21%
2022	36 090 543	-20 452 339	-36,17%	5 588 348	14 568	0,26%	1 370 883	437 310	46,84%
2023	19 346 655	-16 743 888	-46,39%	5 608 185	19 837	0,35%	1 736 626	365 743	26,68%
2024	25 152 432	5 805 777	30,01%	6 427 667	819 482	14,61%	1 985 288	248 662	14,32%
2025	23 650 782	-1 501 650	-5,97%	7 834 866	1 407 199	21,89%	2 203 608	218 320	11,00%
OGÓŁEM	218 438 543	x	x	36 450 111	x	x	8 855 676	x	x

Jednocześnie wyjaśniam, iż zmniejszenie per saldo przekazanych kwot dotacji dla gmin wynika głównie z:

- wprowadzonej ustawą z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw² zmiany od 1.01.2022 r. organu przyznającego i wypłacającego świadczenie wychowawcze – z jednostek samorządu terytorialnego na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Przy czym w 2022 roku samorządy wypłacały jeszcze świadczenia za kończący się okres świadczeniowy. Natomiast od 2023 r. środki na realizację świadczenia wychowawczego są planowane wyłącznie w cz. 73 ZUS,
- zmiany wynikającej z rozporządzenia RM z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” – przekazanie w połowie 2021 roku realizacji świadczenia „Dobry start” z jednostek samorządu terytorialnego do ZUS,
- zaplanowania w 2025 r. niższych niż w 2024 r. dotacji na realizację pomocy dla poszkodowanych w wyniku powodzi, która miała miejsce na terenie gmin województwa dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego i śląskiego we wrześniu 2024 r., w tym na wypłatę jednorazowych zasiłków powodziowych, zasiłków celowych dla rodzin lub osób poszkodowanych wraz z kosztami wypłaty tych zasiłków,

- zaplanowania w 2025 r. niższych niż w 2024 r. dotacji na sfinansowanie świadczeń mających charakter czasowy i obowiązujących wyłącznie przez okres wskazany w niniejszych regulacjach, tj.:
 - wypłata bonu energetycznego była w 2024 roku nowym zadaniem z zakresu administracji rządowej wprowadzonym ustawą z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego³. Bon energetyczny przysługiwał osobom uprawnionym za okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 roku. W 2025 roku wypłacane były wyłącznie świadczenia niepobrałe w 2024 r. lub przyznane w wyniku rozstrzygnięć prowadzonych postępowań odwoławczych,
 - wypłata dodatku osłonowego, który na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym⁴ należny był za 2022 rok oraz za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r. W 2025 roku z dotacji celowych finansowane były dodatki, które nie zostały wypłacone świadczeniobiorcom, m.in. w związku z trwającymi postępowaniami przed samorządowymi kolegiami odwoławczymi lub wojewódzkimi sądami administracyjnymi.

Poniżej w zestawieniu ujęte zostały kwoty dotacji dla gmin, z wyłączeniem środków przekazanych na ww. zadania, które nie miały stałego charakteru w analizowanym okresie. Zestawienie to prezentuje realny poziom dynamiki wysokości dotacji dla gmin w latach 2020-2025.

lata	GMINY		
	środki po wyłączeniu kwot na ww. zadania tys. zł	różnica r/r tys. zł	zmiana procentowa %
2020	15 618 592	x	x
2021	15 936 391	317 799	2,03%
2022	16 701 591	765 200	4,80%
2023	19 280 937	2 579 346	15,44%
2024	22 820 085	3 539 148	18,36%
2025	23 421 701	601 616	2,64%
OGÓŁEM	113 779 297		

Pyt. nr 3

Proszę o przedstawienie danych dotyczących łącznych kosztów poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w latach 2020–2025, będących w dyspozycji ministerstwa lub innych organów administracji rządowej.

Ministerstwo Finansów dysponuje danymi przekazywanymi w ramach obowiązującej sprawozdawczości budżetowej, w szczególności danymi wykazywanymi w sprawozdaniu Rb-50 - o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami sporządzanym w zakresie określonym przepisami regulującymi sprawozdawczość budżetową. Sprawozdanie powyższe dotyczy rozliczenia dotacji udzielanej z budżetu państwa jednostkom samorządu terytorialnego.

Dodatkowo, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 182 ufp dane i informacje w zakresie wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego prezentowane są także w corocznych sprawozdaniach z wykonania ustawy budżetowej, przygotowywanych przez Radę Ministrów i publikowanych na stronie Ministerstwa Finansów.

Pyt. nr 4

Proszę o wskazanie, jaka była relacja pomiędzy wysokością przekazanych dotacji a rzeczywistymi kosztami realizacji zadań zleconych w poszczególnych latach objętych analizą. W przypadku braku takich danych proszę o wskazanie, na podstawie jakich przesłanek i instrumentów analitycznych dokonywana jest ocena adekwatności środków przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego.

Odnosząc się do kwestii ustalania wysokości dotacji, zauważyć należy, że ogólne zasady reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁵. Stosownie do postanowień art. 129 ufp - kwoty dotacji, w ramach ogólnego limitu, określane są przez dysponentów części budżetowych według zasad przyjętych w budżecie państwa do określenia wydatków podobnego rodzaju, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

W oparciu o powyższe zasady w przypadku zadań, dla których wprowadzony został ujednolicony w skali kraju sposób naliczania dotacji, przeliczana jest odpowiednio także stawka za tzw. roboczogodzinę.

Ponadto, w wielu przypadkach, sposób finansowania określony jest w przepisach nakładających obowiązek realizacji danych zadań przez jednostki samorządu terytorialnego. Przepisy te pozostają we właściwości poszczególnych ministrów kierujących odpowiednimi działami administracji rządowej. Na podstawie przyjętych w regulacjach metodologii planowane są środki niezbędne na wypłatę odpowiednich świadczeń i sfinansowanie kosztów ich obsługi. Przykładem takich zadań są zadania z obszaru rodziny i pomocy społecznej, w przypadku których ma miejsce głównie tzw. transfer środków, tj. przekazywanie świadczeń beneficjentom. Do ww. zadań określone są ustawowo koszty obsługi m.in. procentowo - np. w przypadku realizacji zadań zleconych zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁶ jest to 3% otrzymanej dotacji na świadczenia rodzinne lub kwotowo jak np. w przypadku realizacji zadań zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny⁷. W obu przykładach następuje także waloryzacja - w przypadku świadczeń rodzinnych dotyczy to świadczenia pielęgnacyjnego, które waloryzowane jest co roku od 1 stycznia. Corocznie wzrasta również kwota kosztów obsługi od tych świadczeń. Natomiast w przypadku Karty Dużej Rodziny - zgodnie z art. 30 ustawy o Karcie Dużej Rodziny, od 1 marca następuje waloryzacja kwot kosztów obsługi wskaźnikiem waloryzacji równym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Dodatkowo zauważyć należy, że zgodnie z art. 149 ufp, dotacje celowe na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami są przekazywane jednostce samorządu terytorialnego przez wojewodę w terminie umożliwiającym pełne i terminowe wykonywanie zadań.

Dysponenci części budżetowych, w tym głównie wojewodowie sprawują nadzór i kontrolę wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa – art. 175 ust. 1 pkt 2 ufp. Ponadto uprawnienia kontrolne wojewodów wynikają z ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁸, zgodnie z którą, wojewoda kontroluje pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykonywanie przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu

administracji rządowej, realizowanych przez nie na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej.

W świetle powyższego, dotujący jest zobowiązany do odpowiedniej kalkulacji kwoty dotacji i stosownego rozliczenia w oparciu o zrealizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zadania.

Pyt nr. 5

Proszę o wskazanie kategorii zadań zleconych, w odniesieniu do których występowały największe różnice pomiędzy wysokością przekazywanych dotacji a kosztami ich realizacji, wraz z określeniem skali tych różnic

Należy podkreślić, że Minister Finansów nie zleca do realizacji jednostkom samorządu terytorialnego żadnych zadań, jak również nie przekazuje bezpośrednio do samorządów dotacji oraz nie rozlicza realizowanych zadań oraz dotacji. W związku z powyższym, Ministerstwo Finansów nie gromadzi ani nie wytwarza danych porównawczych w tym zakresie. Środki na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej są ujmowane w budżetach poszczególnych dysponentów części budżetowych, którzy odpowiadają za ich planowanie, rozdysponowanie oraz nadzór nad realizacją finansowanych zadań.

Pyt. nr 6 i 7

Proszę o przedstawienie obowiązujących zasad kalkulacji wysokości dotacji celowych na realizację zadań zleconych, w szczególności poprzez wskazanie składników kosztowych uwzględnianych przy ustalaniu ich wysokości

Proszę o wyjaśnienie, w jaki sposób w mechanizmach kalkulacji wysokości dotacji uwzględniane są zmiany kosztów pracy, wynikające m. in. ze wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę, wzrostu wynagrodzeń w administracji publicznej czy zmian poziomu wynagrodzeń w gospodarce narodowej oraz w jakim zakresie przy ustalaniu wysokości dotacji uwzględniane są koszty pośrednie związane z realizacją zadań zleconych, w szczególności koszty infrastruktury lokalowej, systemów informatycznych, obsługi kadrowej, księgowej, prawnej oraz organizacyjnej

Wysokość dotacji na poszczególne zadania kalkulowana jest według zasad przyjętych w budżecie państwa do określenia wydatków podobnego rodzaju, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, co zostało już wskazane w odpowiedzi na pytanie nr 4. Oznacza to, że zadania te nie mogą być wyceniane w sposób dowolny. Jednocześnie stosowanie tej zasady gwarantuje, iż dotacje dla jst są odpowiednio przeliczane, w tym uwzględniany jest odpowiedni wzrost części wynagrodzeniowej dotacji – analogicznie do wzrostu wynagrodzeń pracowników państwowej sfery budżetowej, natomiast w przypadku zwiększania tzw. wydatków rzeczowych dla jednostek budżetowych odpowiednio przeliczane są środki planowane w ramach dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego.

Należy mieć przy tym na uwadze, że **jednostki samorządu terytorialnego mają zlecane do realizacji zadania**. Z uwagi na powyższe, dotacja przekazywana jest na zadania a nie na finansowanie poszczególnych kosztów rodzajowych takich jak koszty obsługi informatycznej, lokalowej, korespondencyjnej czy prawnej. Niemniej jednak, w kalkulacji dotacji odpowiednio uwzględniane są zarówno koszty bezpośrednie (koszty pracy) w części wynagrodzeniowej dotacji, jak również pozostałe koszty pośrednie w ramach pozostałej części dotacji tzw. wydatków rzeczowych. **Dla przykładu przy wzroście wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w 2024 roku o 20%, część wynagrodzeniowa dotacji została odpowiednio zwiększona**. Na 2025 r. został uwzględniony m.in. wzrost części wynagrodzeniowej dotacji o 5% oraz wydatków bieżących w ramach dotacji o 11,6%. Dla roku 2026 wzrost części wynagrodzeniowej wyniósł odpowiednio 3%. W przypadku zadań, dla których wprowadzony został ujednolicony w skali kraju sposób naliczania dotacji, odpowiednio jest przeliczana/zwiększana także stawka za roboczogodzinę. Dodatkowo kwoty dotacji są odpowiednio uzupełniane ze środków zabezpieczonych w rezerwach celowych budżetu państwa.

Pyt. nr 8

Proszę o przedstawienie informacji, czy ministerstwo prowadzi analizy dotyczące stopnia pokrycia rzeczywistych kosztów realizacji zadań zleconych przez środki przekazywane w formie dotacji celowych, a jeśli tak – o przedstawienie najważniejszych wniosków wynikających z tych analiz.

Ministerstwo nie prowadzi analiz dotyczących tego, w jakim stopniu rzeczywiste koszty realizacji zadań zleconych określone przez jednostki samorządu terytorialnego są pokrywane przez środki przekazywane w formie dotacji celowych. Przepisy prawa nie przewidują mechanizmu przekazywania środków „według przedstawionego przez samorządy udokumentowanego rachunku” tj. wszystkich kosztów niezależnie od ich charakteru, celowości czy gospodarności, lecz określają obowiązek finansowania i realizacji zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowych, udzielanych na podstawie ustawowo określonych zasad. Jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane do realizacji zadań w granicach określonych co do zasady przez wojewodów wartości.

Zgodnie z art. 126 ufp: dotacje są to podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz z państwowych funduszy celowych przeznaczone na podstawie niniejszej ustawy, odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych, na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych.

Oznacza to, że środki są przyznawane na realizację ściśle określonego zadania a nie pokrycie określonych kosztów i wykorzystywane w ramach reżimu prawnego wynikającego z przepisów ustawy o finansach publicznych oraz ustaw szczególnych regulujących dane zadania. Celem dotacji jest zatem sfinansowanie niezbędnych kosztów do wykonania zadania. Koszty określone przez jednostkę samorządu terytorialnego nie są równoznaczne z niezbędnym kosztem realizacji danego zadania.

Pyt. nr 9

Proszę o wskazanie czy ministerstwo dysponuje szacunkami dotyczącymi łącznej wartości środków własnych wykorzystanych przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a jeżeli tak – o przedstawienie tych danych.

Ministerstwo Finansów nie posiada danych, o których mowa powyżej, bowiem nie jest właściwe do zbierania takich danych i oceny ich zasadności, o czym była już mowa w pkt 3 i 8.

Ponownego podkreślenia wymaga, że Minister Finansów nie zleca realizacji zadań jednostkom samorządu terytorialnego ani nie przekazuje dotacji na ich realizację. W konsekwencji nie dysponuje instrumentami umożliwiającymi ocenę, jaka część wydatków poniesionych na wykonanie tych zadań (w tym ze środków własnych), była rzeczywiście niezbędna do ich realizacji, a jaka mogła wynikać z przyjęcia nieoptymalnych rozwiązań organizacyjnych, bądź innych czynników mających wpływ na realizację zadania w sposób wykraczający poza podstawowy standard wykonania zadania wymagany przepisami prawa.

Warto również zwrócić uwagę, na przypadki zadań, dla których, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dopuszcza się finansowanie zarówno ze środków budżetu państwa jak i środków finansowych jednostek samorządu terytorialnego. Stosownie do postanowień art. 6 ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁹: „Wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów są pokrywane ze środków finansowych budżetu państwa. Wydatki te mogą być również pokrywane ze środków finansowych jednostek samorządu terytorialnego”.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne¹⁰, wpływy z realizacji zadań zleconych, tj. ze sprzedaży map oraz innych materiałów i informacji z zasobów, a także z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów są odpowiednio dochodami własnymi budżetu samorządu województwa i powiatu. Opłaty pobierane są od obywateli, przedsiębiorców. Jednocześnie jednostki te zobowiązane są do finansowania - w wysokości nie mniejszej niż uzyskana w roku poprzednim kwota wpływów – zadań, które są zadaniami zleconym, tj. związanych z gromadzeniem, aktualizacją, uzupełnianiem i zabezpieczeniem zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz wyłączeniem materiałów z zasobu.

Dodatkowo, w odniesieniu do zadań realizowanych przez gminy w zakresie tzw. spraw obywatelskich, należy zauważyć, że za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego, w którym jest właściwy

kierownik tego urzędu, pobiera się opłatę dodatkową w wysokości 1.000 zł (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego¹¹). Do podstawy oszacowania kwoty opłaty dodatkowej przyjęte zostały m. in. nakłady na zakup kompletnego stroju dla kierownika urzędu stanu cywilnego, co oznacza, że opłaty te nie będą wykorzystywane w całości na przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego. **Niewydatkowane środki otrzymane z opłat powinny być przeznaczane na finansowanie potrzeb Urzędów Stanu Cywilnego.**

Ponadto, kluczowa jest także kwestia czy pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, realizujący zadania zlecone, obsługują także zadania, które zgodnie z przepisami prawa należą do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego. Jednostki samorządu terytorialnego powinny bowiem partycypować w kosztach utrzymania pracownika w takim zakresie w jakim on wykonuje zadania własne jednostki.

Pyt. nr 10

Proszę o wskazanie, czy od 2020 r. dokonywano zmian zasad, wskaźników lub metodologii wykorzystywanych przy ustalaniu wysokości dotacji celowych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a jeżeli tak – o przedstawienie zakresu tych zmian, przyczyn ich wprowadzenia oraz ich wpływu na poziom finansowania zadań zleconych

Ministerstwo Finansów od 2024 roku współpracuje z innymi resortami w zakresie przeglądu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Właściwość merytoryczną poszczególnych ministrów określa ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹², która wskazuje jaki zakres należy do właściwości danego ministra, w tym obszar zleconych zadań. Zgodnie z art. 4 tej ustawy, minister kierujący działem administracji rządowej jest właściwy w sprawach z zakresu administracji rządowej określonych w ustawie, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych w odrębnych przepisach do kompetencji innego organu. W związku z powyższym, to poszczególni ministrowie, właściwi dla danego obszaru są

odpowiedzialni za zainicjowanie zmian w sposobie wyliczania dotacji celowych przekazywanych samorządom na realizację zadań zleconych.

Poniżej przykłady zmian, w tym w zakresie obowiązujących mechanizmów finansowania:

- 1) Stosownie do art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej¹³ *Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu corocznie określa, w drodze rozporządzenia, wysokość kwoty bazowej, mając na względzie limity wydatków, o których mowa w art. 28, oraz potrzebę zapewnienia właściwej organizacji systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej. W konsekwencji wysokość dotacji nie ma charakteru stałego, lecz jest powiązana z corocznie ustalaną kwotą bazową, a mechanizm finansowania zadania opiera się na dotacji celowej, której wysokość ustalana jest corocznie.*
- 2) Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji wojewódzkiej do spraw służby zastępczej i komisji do spraw służby zastępczej¹⁴ osobom wchodzącym w skład m.in. komisji wojewódzkiej zostało zwiększone wynagrodzenie:
 - dla przewodniczącego komisji wojewódzkiej - z kwoty 120 zł do kwoty 600 zł za jedno posiedzenie,
 - dla członka komisji wojewódzkiej - z kwoty 100 zł do kwoty 500 zł za jedno posiedzenie.
- 3) W zakresie spraw związanych z funkcjonowaniem rynku energetycznego wprowadzono zmiany - z inicjatywy resortu odpowiedzialnego za dane zadanie - w mechanizmie ustalania wysokości dotacji celowych. Działanie dotyczyło m.in. ww. ustawy o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego oraz ustawy z dnia 12 września 2025 r. o bonie ciepłowniczym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia wysokości cen energii elektrycznej¹⁵. Zmiana polegała m.in. na zwiększeniu wskaźnika kosztów obsługi – dotychczas stosowany mechanizm (np. przy wypłatach dodatków energetycznych w latach 2014-2021) przewidywał uwzględnienie kosztów realizacji zadania na poziomie

2% łącznej kwoty wypłaconych świadczeń w gminie. Zakres zmian objął podwyższenie wskaźnika kosztów obsługi zadania z 2% do 3% m.in. w celu pokrycia również kosztów realizacji tych wniosków, które były rozpatrywane odmownie. W przedmiotowym mechanizmie wskaźnik procentowy jest liczony bowiem tylko od dotacji wypłaconych w gminie.

- 4) W bieżącym roku wprowadzono standaryzację zadań z zakresu geodezji i kartografii realizowanych przez powiaty. Standaryzacja zadań została wypracowana w oparciu o obowiązujące przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne. Prace nad standaryzacją zadań prowadzone były w ramach powołanego przez Głównego Geodetę Kraju: *Zespołu do spraw standaryzacji kosztów realizacji zadań rządowych z zakresu geodezji i kartografii oraz określenia jednolitych w skali kraju zasad ich finansowania*. Środki na zadania realizowane przez powiaty z zakresu geodezji i kartografii, z wyłączeniem prac geodezyjnych i kartograficznych na potrzeby organów administracji geodezyjnej i kartograficznej, w roku 2026 przekazywane są i rozliczane według liczby zrealizowanych spraw (zgodnie z katalogiem), ujednoliconego czasu realizacji zadań oraz stawki roboczogodziny.

Dodatkowo zauważenia wymaga, iż na rok 2026 w ustawie budżetowej zostały zaplanowane m.in. dodatkowe środki w rezerwie celowej poz. 47 - Środki na dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym w szczególności na zadania, których koszt realizacji kalkulowany jest w ujednolicony sposób – 728 654 tys. zł, (tj. o 396.907 tys. zł w stosunku do roku ubiegłego) oraz rozszerzono przeznaczenie rezerwy. Środki rezerwy przeznaczone są na uzupełnienie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, po dokonaniu szczegółowego rozliczenia przez wojewodów (z uwagi na sprawowany przez nich nadzór) środków zaplanowanych na realizację poszczególnych zadań zleconych.

Jednocześnie w toku prac nad rządowymi projektami ustaw, które zobowiązują jednostki samorządu terytorialnego do realizacji nowych zadań z zakresu administracji rządowej, Ministerstwo Finansów wskazuje na konieczność uwzględniania odpowiednich regulacji prawnych, pozwalających w sposób jednoznaczny określić metodologię kalkulacji wysokości środków niezbędnych do realizacji danych zadań zleconych.

Podkreślenia również wymaga, iż od 2010 r., każdy projekt rządowy, skutkujący zmianą poziomu dochodów lub wydatków jednostek samorządu terytorialnego wymaga oszacowania skutków finansowych, w tym wskazania źródła finansowania. Co oznacza, iż w ramach prac w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, strona samorządowa ma możliwość merytorycznego wypowiedzania się zarówno w przedmiocie wyceny kosztów zadania, standardu jego realizacji, jak również sposobu jego finansowania.

Pyt.11

Proszę o przedstawienie informacji, czy ministerstwo dokonywało analiz lub ocen dotyczących zgodności obowiązującego modelu finansowania zadań zleconych z konstytucyjną zasadą adekwatności środków publicznych do zakresu powierzanych jednostkom samorządu terytorialnego zadań, a jeżeli tak – o przedstawienie najważniejszych ustaleń i wniosków wynikających z tych analiz.

Finansowanie zadań zleconych wynika z przepisów szczególnych właściwych dla poszczególnych kategorii/obszarów zadań oraz z obowiązujących zasad ogólnych określonych w ustawie o finansach publicznych i ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Niezależnie od powyższego, mając na uwadze zalecenia Najwyższej Izby Kontroli zawarte w wystąpieniu pokontrolnym „*Prawidłowość zapewnienia jednostkom samorządu terytorialnego finansowania zadań publicznych w latach 2019–2022*” (P/23/O49), zgodnie z którym skierowano wniosek o dokonanie we współpracy z innymi resortami szczegółowego przeгляdu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej pod względem racjonalności utrzymywania dla nich statusu zadania zleconego, a w przypadku niedokonania zmian w tym zakresie podjęcie działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego finansowania tych zadań (...) Minister Finansów w 2024 r. zwrócił się do resortów/urzędów z prośbą o dokonanie szczegółowego systemowego przeglądu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej pozostających w zakresie ich właściwości, w tym m.in. pod kątem potwierdzenia czy obowiązujące regulacje w zakresie realizacji i finansowania przez budżet państwa zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego są odpowiednie oraz możliwości ich ewentualnego przekształcenia w zadania własne.

Dodatkowo skierowane zostały pisma do poszczególnych Ministrów/Kierowników Urzędów Centralnych - wraz z zestawieniem danych otrzymanym od Wojewodów

w zakresie finansowanych zadań - zobowiązując ich do weryfikacji zgodnie z właściwością m.in. obowiązujących regulacji w zakresie katalogu zadań, czynności i ich czasochłonności oraz wysokości kosztów ponoszonych przez budżet państwa na ich realizację.

Z uwagi na złożoność zagadnienia, kwestie te, w części przypadków w dalszym ciągu pozostają przedmiotem analiz oraz uzgodnień prowadzonych z poszczególnymi ministrami. Niemniej, zgodnie z deklaracją poszczególnych ministrów przeprowadzony przegląd zadań zleconych wykazał obszary zadań zleconych, dla których nie ma potrzeby ingerencji w przyjęty sposób finansowania (m.in. zadania z zakresu organizacji i przeprowadzania wyborów).

Należy przy tym wskazać, że np. na skutek zmiany podmiotu realizującego zadanie w ramach programu „Rodzina 500+” (obecnie świadczenie wychowawcze 800+) doszło do przejścia realizacji tego zadania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, co wiązało się z przeniesieniem środków finansowych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego do sektora administracji rządowej.

Na początku 2016 r. koszty obsługi zadania przez gminy wynosiły **2% otrzymanej dotacji** na świadczenie wychowawcze, następnie w kolejnych latach **1,5% kwoty** przeznaczonej na świadczenia. Po 2019 r. odpowiednio zmniejszono koszty do poziomu **0,85% otrzymanej dotacji**. Od 2022 r. zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci¹⁶ - koszty obsługi przez ZUS wypłaty świadczenia wychowawczego wynoszą **0,1% kwoty przeznaczonej na wypłatę świadczenia wychowawczego**.

Powyższy przypadek wskazuje, że centralizacja realizacji tego świadczenia pozwoliła na istotne ograniczenie kosztów jego obsługi w porównaniu z modelem zdecentralizowanym, w którym zadanie wykonywały jednostki samorządu terytorialnego.

Niezależnie, raz jeszcze wymaga podkreślenia, że środki dotacji muszą zapewniać przede wszystkim realną możliwość wykonania zadania z zachowaniem określonych standardów, a nie być finansowane wg przedstawionego przez jednostki samorządu terytorialnego rachunku.

Podstawa Prawna

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz.1483, z późn. zm.),

2. Ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 1981),
3. Ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 21),
4. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U.2023 r. poz. 759 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1572),
6. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1208 t.j),
7. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),
8. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2025 r. poz. 428 t.j),
9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2026 r. poz. 884 t.j),
10. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1151, z późn. zm.),
11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego (Dz.U. 2015 poz. 180),
12. Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1370),
13. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2026 r. poz. 44 t.j),
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji wojewódzkiej do spraw służby zastępczej i komisji do spraw służby zastępcze (Dz.U. 2023 poz. 1841),
15. Ustawa z dnia z dnia 12 września 2025 r. o bonie ciepłowniczym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia wysokości cen energii elektrycznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1302),
16. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2026 r. poz. 508 t.j)

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów